

UPUTSTVO

za prikupljanje podataka i
popunjavanje upitnika za anketu

**“Anketa o zasijanim
površinama i zasadima, 2021”**

Bosna i Hercegovina

Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2021.

UPUTSTVO

za prikupljanje podataka i
popunjavanje upitnika za anketu

**“Anketa o zasijanim
površinama i zasadima, 2021”**

Bosna i Hercegovina

Agencija za statistiku
Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2021.

SADRŽAJ

POGLAVLJE I: Kratka metodološka objašnjenja	4
1.1. Cilj Ankete	4
1.2. Jedinica posmatranja i jedinica anketiranja	4
1.3. Referentni period	4
1.4. Instrumenti za provođenje Ankete	4
POGLAVLJE II: Uputstvo za popunjavanje Upitnika “ANKETA O ZASIJANIM POVRŠINAMA I ZASADIMA, 2021” (AZP/B-2021)	5
UPITNIK ZA “ANKETU O ZASIJANIM POVRŠINAMA I ZASADIMA, 2021” (OBRAZAC AZP/B-2021)	5
DIO 1. OPĆI PODACI O GAZDINSTVU	5
DIO 2. ZASIJANE POVRŠINE I ZASADI NA KRAJU PROLJETNE SJETVE.....	7
Tabela 2.1. ZASIJANE POVRŠINE NA ORANICAMA POD ŽITARICAMA, INDUSTRIJSKIM BILJEM, AROMATIČNIM, MEDICINSKIM I ZAČINSKIM BILJEM I KRMNIM BILJEM I OČEKIVANI PRINOS ZA NAJVAŽNIJE USJEVE (24. maj 2021.).....	7
Tabela 2.2. ZASIJANE POVRŠINE NA ORANICAMA I U BAŠTAMA/VRTOVIMA (OKUĆNICAMA) POD POVRĆEM (UKLJUČUJUĆI KROMPIR, DINJE, LUBENICE I JAGODE) (24. maj 2021.)	9
Tabela 2.3. VOĆNJACI (UKLJUČUJUĆI KOŠTIČAVO I JABUČASTO VOĆE, MASLINE, CITRUSE I JUŽNO VOĆE, ORAŠICE I JAGODIČASTO VOĆE, A ISKLJUČUJUĆI JAGODE) (24. maj 2021.)	11
Tabela 2.4. VINOGRADI, PLANTAŽNI (24. maj 2021.)	12
Tabela 2.5. RASADNICI I CVIJEĆE I UKRASNO BILJE (24. maj 2021.).....	13
Tabela 2.6. LIVADE, PAŠNJACI, UGARI I NEKORIŠTENO ZEMLJIŠTE, (24. maj 2021.)	13

UVOD

“ ANKETA O ZASIJANIM POVRŠINAMA I ZASADIMA, 2021” (u daljem tekstu Anketa) - obrazac AZP/B, je statističko istraživanje koje se provodi jedanput godišnje u junu i čije provođenje na terenu ili putem telefonskog intervjua (CATI) traje dvije sedmice.

Prikupljeni podaci odnose se na zasijane površine ratarskih kultura na oranicama i baštama/vrtovima (okućnicama), na površine u intenzivnim voćnjacima i na broj stabala u ekstenzivnim voćnjacima, na površine u plantažnim vinogradima, na površine u rasadnicima, na površine za proizvodnju cvijeća i ukrasnog bilja, na površinu livada i pašnjaka kao i na površinu ugara i nekorištenog poljoprivrednog zemljišta.

Jedinice posmatranja u ovoj Anketi su porodična poljoprivredna gazdinstva kao i pravna lica i obrtnici (i zadruge). Porodična poljoprivredna gazdinstva (PPG) su izabrana na osnovu istog ciljanog, stratifikovanog uzorka koji se koristio i u APP/B-2020, a na bazi okvira iz Popisa stanovništva 2013. Na bazi ažuriranih registara poljoprivrednih gazdinstava iz administrativnih izvora i SPR-a u uzorak su uzeta sva preduzeća i obrtnici (i zadruge) koji se u okviru svoje klasifikacije djelatnosti bave poljoprivrednom proizvodnjom.

Za provođenje ove Ankete pripremljeni su Upitnik (AZP/B-2021) i Uputstvo. Uputstvo sadrži neophodna metodološka objašnjenja za popunjavanje obrasca, informacije o zadacima i obavezama učesnika u Anketi kao i informacije o organizaciji i provođenju ovog istraživanja.

Period prikupljanja podataka je od 01. do 15. juna tekuće godine. Početak rada na anketiranju je 01. juni, ujutro.

Prilikom pripreme Upitnika i Uputstva korištene su statističke norme sadržane u EU regulativama (543/2009, 1337/2011 i 1557/2015), EU priručnicima, metodološkim uputstvima, preporukama i objašnjenjima Eurostata, a u cilju dobijanja međunarodno uporedivih podataka.

POGLAVLJE I: Kratka metodološka objašnjenja

1.1. Cilj Ankete

Osnovni cilj provođenja Ankete je prikupljanje podataka o zasijanim poljoprivrednim površinama i zasadima na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima, preduzećima i obrtnicima (i zadruga). Anketom će se osigurati godišnji podaci o zasijanim poljoprivrednim površinama i zasadima.

Podaci se odnose na određeni period posmatranja i uključuju sljedeće:

- a) Zasijana poljoprivredna površina (po vrstama i grupama usjeva);
- b) Očekivani prinos za pojedine važnije usjeve;
- c) Ukupna i proizvodna površina intenzivnih voćnjaka po vrsti voća, očekivani prinos ranog voća, broj stabala ekstenzivnih voćnjaka i ukupna površina ekstenzivnih voćnjaka;
- d) Ukupna i proizvodna površina vinograda po namjeni grožđa;
- e) Ukupna proizvodna površina rasadnika;
- f) Ukupna proizvodna površina za cvijeće, ukrasno bilje i ukrasno drveće;
- g) Ukupna površina livada, pašnjaka, ugara i nekorištenog poljoprivrednog zemljišta

1.2. Jedinica posmatranja i jedinica anketiranja

Jedinice posmatranja u ovoj Anketi su porodična poljoprivredna gazdinstva kao i preduzeća i obrtnici (i zadruga). Porodična poljoprivredna gazdinstva (PPG) su izabrana na osnovu istog ciljanog, stratifikovanog uzorka koji se koristio i u APP/B-2020, a na bazi okvira iz Popisa stanovništva 2013. Na bazi ažuriranih registara poljoprivrednih gazdinstava iz administrativnih izvora u uzorak su uzeta sva preduzeća i obrtnici.

Poljoprivredno gazdinstvo predstavlja samostalnu jedinicu u tehničkom i ekonomskom smislu, koja ima jedinstveno upravljanje i koja obavlja poljoprivredne djelatnosti, bilo da je u pitanju glavna ili sporedna djelatnost gazdinstva.

Gazdinstva mogu biti ***porodična poljoprivredna gazdinstva, preduzeća i obrtnici (i zadruga)***.

1.3. Referentni period

Referentni datum za istraživanje je 24. maj 2021.

1.4. Instrumenti za provođenje Ankete

Za provođenje Ankete koristiti će se sljedeći metodološki instrumenti:

- Lista poljoprivrednih gazdinstava (obrazac AZP/B – LG);
- Upitnik za Anketu (obrazac AZP/B-2021);
- Kodna lista usjeva (obrazac AZP/B-KLU);
- Uputstvo za prikupljanje podataka i popunjavanje Upitnika za Anketu
- Izvještaj operatera o toku anketiranja (obrazac AZP/B - A);
- Izvještaj kontrolora o toku anketiranja (obrazac AZP/B – K);

POGLAVLJE II: Uputstvo za popunjavanje Upitnika “ANKETA O ZASIJANIM POVRŠINAMA I ZASADIMA, 2021” (AZP/B-2021)

U cilju što korektnijeg popunjavanja upitnika za Anketu „ANKETA O ZASIJANIM POVRŠINAMA I ZASADIMA, 2021” (AZP/B-2021) od strane anketara ili operatera, pripremljeno je metodološko uputstvo. Ono obuhvata generalne principe načina popunjavanja obrasca kao i definicije termina koji se pojavljuju u Upitniku.

UPITNIK ZA “ANKETU O ZASIJANIM POVRŠINAMA I ZASADIMA, 2021” (OBRAZAC AZP/B-2021)

Za svako poljoprivredno gazdinstvo, anketar ili operater tokom intervjuisanja nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva ili druge osobe koja je upućena u strukturu gazdinstva, odnosno odgovorne osobe preduzeća/obrtnika (i zadruga), popunjava se jedan obrazac AZP/B-2021.

Popunjavanje upitnika obavlja se isključivo hemijskom olovkom u plavoj ili crnoj boji ili pravilnim unosom i kontrolom podataka u aplikaciji. Podatke upisivati čitko i precizno u predviđena polja, kao odgovor na postavljeno pitanje.

Ukoliko nema pojave (ne postoji podatak) polja se ostavljaju prazna, odnosno ne upisuju se crtice ili nule.

Po dolasku u gazdinstvo ili po pozivu anketar ili operater najprije identifikuje gazdinstvo tj. utvrđuje da li se radi o gazdinstvu sa Liste (AZP/B-LG) koje treba anketirati.

Sastavni dio Upitnika je KODNA LISTA USJEVA (obrazac AZP/B-KLU). Ona se sastoji od naziva glavnih i pojedinačnih usjeva sa pridruženim brojčanim kodovima. Anketar ili je obavezan koristiti Kodnu Listu prilikom popunjavanja tabela u koloni 2 upisujući odgovarajuće kodove i u koloni 3 nazive usjeva, a u skladu sa odgovorima ispitanika. Operater u aplikaciji ima već navedene vrste usjeva sa pripadajućim kodovima.

DIO 1. OPĆI PODACI O GAZDINSTVU

Poljoprivredno gazdinstvo predstavlja samostalnu jedinicu u tehničkom i ekonomskom smislu, koja ima jedinstveno upravljanje i koja obavlja poljoprivredne djelatnosti, bilo da se radi o glavnim ili sporednim djelatnostima gazdinstva. Gazdinstva mogu biti porodična poljoprivredna gazdinstva i gazdinstva kao preduzeća odnosno kao obrtnici (i zadruga).

Prije početka intervjua anketar ili operater treba da u predviđena polja upiše ID gazdinstva sa Liste poljoprivrednih gazdinstava (obrazac AZP/B-LG), zatim upisuje datum anketiranja (dan i mjesec), početak anketiranja (sat i minuta) i šifru anketara.

U dijelu **Identifikacioni podaci gazdinstva** anketar upisuje, a operater provjerava:

- **Za porodično poljoprivredno gazdinstvo** se upisuju odnosno provjeravaju sljedeći podaci o nosiocu gazdinstva: ime i prezime nosioca gazdinstva i matični broj nosioca gazdinstva (JMBG);
- **Za poljoprivredno gazdinstvo kao preduzeće, odnosno kao obrtnika (i zadruga)** se upisuju odnosno provjeravaju sljedeći podaci: naziv preduzeća/obrtnika i matični broj preduzeća/obrtnika.

U dijelu **Adresa nosioca gazdinstva/preduzeća/obrtnika (i zadruga)** anketar upisuje, a operater provjerava: općina/grad, naselje, ulicu i kućni broj, elektronsku poštu (e-mail) i telefon. Operater obavezno dodaje telefonski broj sa Liste gazdinstava u aplikaciju u slučaju da ga u aplikaciji nema.

U dijelu **Lokacija gazdinstva** upisuje se općina/grad i naselje samo u slučaju ukoliko je lokacija gazdinstva različita od adrese nosioca gazdinstva.

Napomena: Lokacija gazdinstva je mjesto na kojem se odvija najveći dio poljoprivredne proizvodnje (mjesto gdje se nalaze poljoprivredni objekti ili najveća površina korištenog poljoprivrednog zemljišta).

U dijelu **Status gazdinstva** u predviđeno polje označava se znakom **X** šifra od 1-7 (za porodična poljoprivredna gazdinstva) i šifra 1, 3, 5, 6 i 7 (za pravna lica i obrtnike), u zavisnosti od statusa anketiranog gazdinstva kako slijedi:

Ukoliko je gazdinstvo anketirano, anketar upisuje:

Status 1. Gazdinstvo je intervjuisano i nosilac gazdinstva je isti kao u LG listi – Gazdinstvo obavlja poljoprivrednu aktivnost vezanu za biljnu proizvodnju i intervjuisano gazdinstvo je gazdinstvo na Listi i nosilac gazdinstva je isti kao na Listi.

Status 1 se obilježava samo za gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom.

Status 2. Gazdinstvo je intervjuisano i nosilac je različit nego u LG listi – Gazdinstvo obavlja poljoprivrednu aktivnost vezanu za biljnu proizvodnju i intervjuisano gazdinstvo je gazdinstvo na Listi i nosilac gazdinstva je različit od nosioca gazdinstva na Listi. U upitnik (obrazac AZP/B-2021) odnosno u aplikaciju se unose identifikacioni podaci za novog nosioca gazdinstva.

Status 2 se obilježava samo za gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom i samo za porodična poljoprivredna gazdinstva (PPG).

Status 3. Gazdinstvo se ne bavi biljnom proizvodnjom – Ovaj status se obilježava na osnovu dobijenih informacija da se gazdinstvo ne bavi biljnom proizvodnjom već nekom drugom proizvodnom aktivnošću kao što je recimo stočna proizvodnja ili proizvodnja meda. **Ako je gazdinstvu određen status 3, anketar završava anketiranje.**

Status 3 se obilježava samo za gazdinstva koja se ne bave biljnom proizvodnjom ali se bave nekom drugom proizvodnom aktivnošću kao što je recimo stočna proizvodnja ili proizvodnja meda.

Međutim, na terenu se mogu naći različiti slučajevi i u tim pojedinim slučajevima, anketar ili operater neće biti u mogućnosti da anketiraju odnosno unesu podatke u aplikaciju za gazdinstvo sa Liste. Razlozi za neanketiranje gazdinstva mogu biti sljedeći:

Status 4. Gazdinstvo se ne bavi poljoprivredom – Ovaj status se obilježava na osnovu dobijenih informacija da se gazdinstvo više ne bavi poljoprivrednom aktivnošću. **Ako je gazdinstvu određen status 4, anketar završava anketiranje.**

Status 5. Odsustvo članova gazdinstva - U periodu trajanja Ankete razlozi odsutnosti mogu biti različiti (boravak u inostranstvu, korištenje odmora i sl.). **Ako je nakon tri pokušaja anketara odnosno nakon tri telefonska poziva operatera gazdinstvu određen status 5, anketar završava anketiranje.**

Status 6. Adresa nosioca gazdinstva je nepoznata ili netačna (telefon) - ovaj status se obilježava u slučaju kada anketar ne može pronaći gazdinstvo na adresi sa Liste, odnosno kada operater ne može pronaći telefonski broj na Listi. U slučaju da se traženo gazdinstvo sa Liste nalazi na drugoj adresi,

odnosno da se pronade na drugom telefonskom broju, anketirati ga, odnosno unijeti u aplikaciju i upisati šifru 1. **Ako je gazdinstvu određen status 6, anketar završava anketiranje.**

Status 7. Gazdinstvo je odbilo saradnju - ovaj status se obilježava nakon svih nastojanja da se gazdinstvo anketira, kao i upozorenja da svako odbijanje davanja podataka ili davanja pogrešnih podataka, podrazumijeva prekršajnu odgovornost. **Ako je gazdinstvu određen status 7, anketar završava anketiranje.**

Statusi 3, 4, 5, 6 i 7 se obilježavaju za gazdinstva koja se „ne“ bave biljnom poljoprivrednom proizvodnjom ili se zbog nemogućnosti ostvarivanja kontakta sa članovima gazdinstva nisu mogli dobiti podaci o poljoprivrednoj proizvodnji.

Da li je gazdinstvo registrovano u Registru poljoprivrednih gazdinstava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede odgovara se sa popunjavanjem polja za **Da ili Ne, znakom X, odnosno markiranjem polja za Da ili Ne u aplikaciji (klikom mišem).** Ukoliko je odgovor **Da**, u predviđena polja odnosno predviđeno polje u aplikaciji se unosi **Registarski broj gazdinstva u Registru poljoprivrednih gazdinstava** Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a nakon toga i podaci o proizvodnim karakteristikama gazdinstava.

DIO 2. ZASIJANE POVRŠINE I ZASADI NA KRAJU PROLJETNE SJETVE

Zasijana površina je ukupna površina na kojoj je poljoprivredno gazdinstvo zasijalo usjeve, u posmatranoj sjetvenoj, poljoprivrednoj godini, bez obzira da li je na tim površinama, nakon sjetve, usjev uništen usljed prirodnih nepogoda (ali zahtjeva kontinuiran rad) ili nekog drugog razloga.

Ukoliko se površina, na kojoj je uništen usjev, zasijana nekim drugim usjevom, onda se ta površina prikazuje pod usjevom, koji je naknadno zasijan.

Tabela 2.1. ZASIJANE POVRŠINE NA ORANICAMA POD ŽITARICAMA, INDUSTRIJSKIM BILJEM, AROMATIČNIM, MEDICINSKIM I ZAČINSKIM BILJEM I KRMNIM BILJEM I OČEKIVANI PRINOS ZA NAJVAŽNIJE USJEVE (24. maj 2021.)

Zasijane površine na oranicama pod žitaricama, industrijskim biljem, aromatičnim, medicinskim i začinskim biljem i krmnim biljem i očekivani prinos za najvažnije usjeve (24. maj 2021.) (=Sum(Tabela 2.1., Kolona 4, Red 22) - upisuju se ukupne površine oranica na kojima se uzgajaju žitarice, industrijsko bilje, aromatično, medicinsko i začinsko bilje, krmno bilje, korjenasto-krtolasto bilje, **isključujući povrće.** U koloni 3 upisuje se ukupna površina izražena u dunumima.

Oranice su zemljišta koja se redovno obrađuju i na kojima se po utvrđenom redu (plodoredu) zasijavaju usjevi. Na oranicama se uzgajaju žita, suhe mahunarke, korjenasto-krtolasto bilje, industrijsko bilje, povrće (na otvorenom i pod zaštitom), aromatično, medicinsko i začinsko bilje, cvijeće i ukrasno bilje, zeleno krmno bilje, sjeme i sadni materijal. Također u površine pod oranicama uključuju se i površine ugara.

Ukupna zasijana površina, dunum - je površina na kojoj je zasijan određeni usjev bilo da se radi o jesenjoj sjetvi 2020 ili proljetnoj sjetvi 2021.

Očekivani prinos, kg/dunum - predstavlja očekivan prinos (**ranu procjenu**) određene vrste usjeva u 2021. godini standardne vlažnosti koji će biti dobijen po završenoj žetvi/berbi. Očekivani prinos je izražen u kilogramima po dunumu, kg/dunum.

Očekivana proizvodnja, t - predstavlja očekivani prinos (**ranu procjenu**) određene vrste usjeva u 2021. godini, standardne vlažnosti koji je dobijen po završenoj žetvi/berbi. Odnosi se na ratarske kulture dok su još u polju i iskazuju se kao realan prinos kojim će se raspolagati nakon žetve/berbe. Očekivana proizvodnja je izražena u tonama, t.

Žitarice (od šifre 1 do 7) – pšenica, raž, ječam, zob, tritikale, kukuruz za zrno i ostala žita za zrno.

Podaci se odnose na zasijanu površinu žita koja se žanju suha radi proizvodnje zrna, bez obzira na upotrebu (uključujući i žita koja se koriste za proizvodnju energije i proizvodnju sjemena za prodaju). Površine pod žitima koja se žanju u zelenom stanju radi ishrane stoke, upisuju se u okvir krmnog bilja (**npr. kukuruz za silažu – zelena masa, šifra 15**). U ovoj tabeli se prikazuje i očekivani prosječna prinos kilograma po dunumu i očekivani ukupni prinos u tonama za rana žita (**šifra 1 – 5, kolona 5 i kolona 6**).

Pšenica, ozima i jara (šifra 1) – prikazuje se zasijana površina i očekivani prinos i ukupna proizvodnja pšenice, bez obzira na vrstu pšenice.

Raž, ozima i jara (šifra 2) – prikazuje se zasijana površina i očekivani prinos i ukupna proizvodnja raži.

Ječam, ozimi i jari (šifra 3) – prikazuje se zasijana površina i očekivani prinos i ukupna proizvodnja ječma.

Zob, ozima i jara (šifra 4) – prikazuje se zasijana površina i očekivani prinos i ukupna proizvodnja zobi.

Tritikale (šifra 5) – prikazuje se zasijana površina i očekivani prinos i ukupna proizvodnja tritikale.

Kukuruz za zrno (šifra 6) – prikazuje se zasijana površina kukuruza za zrno, merkantilnog i sjemenskog zajedno. Obuhvataju se sve sorte (rane, kasne, hibridni i dr.).

Ostala žita za zrno (šifra 7) – spadaju: proso, heljda, sirak, suražica i dr.

Industrijsko bilje (šifre o 8 do 13) – uljana repica, suncokret, soja, ostali usjevi za proizvodnju ulja, duhan, aromatično, ljekovito i začinsko bilje, ostalo industrijsko bilje.

Podaci se odnose na zasijanu površinu usjeva namijenjeni za industrijsku preradu prije finalne upotrebe. Uključeni su i usjevi za proizvodnju obnovljive energije.

Uljana repica, zrno (šifra 8) – uključuje i proizvodnju sjemena za prodaju. Prikazati zasijanu površinu.

Soja, zrno (šifra 9) – uključuje i proizvodnju sjemena za prodaju. Prikazati zasijanu površinu.

Suncokret, zrno (šifra 10) – uključuje i proizvodnju sjemena za prodaju. Prikazati zasijanu površinu.

Duhan, suhi list (šifra 11) – prikazati zasijanu površinu.

Aromatično, medicinsko i začinsko bilje, ukupno (šifra 12) – prikazuju se zasijane površine pod biljkama koje se koriste u farmaciji ili kao začini. U ljekovito ili aromatično bilje spadaju: anis, lavanda, nana, kamilica, matičnjak, žalfija, lincura, peršun, bosiljak, slačica, origano, korijandar, luk vlasac i dr.

Ostalo industrijsko bilje (šifra 13) - prikazuju se zasijane površine pod ostalim industrijskim biljem i ovom grupom usjeva se obuhvata: cikoriju, hmelj, lan kao i ostale usjeve gajene isključivo za proizvodnju energije.

Krmno bilje (šifre od 14 do 21) – kukuruz za silažu, žitarice koje se žanju zelene, djetelina, lucerka, ostale višegodišnje leguminoze, višegodišnje trave i mješavina trava, stočna repa i ostalo bilje koje se žanje zeleno.

Podaci se odnose na krmno bilje koje se uzgaja zeleno radi ishrane stoke. Uključeno je i bilje za proizvodnju obnovljive energije. Krmno bilje koje nije korišteno na poljoprivrednom gazdinstvu, već je prodato za direktnu upotrebu na drugom gazdinstvu ili industriji, također je uključeno.

Žitarice koje se žanju zelene (šifra 14) – prikazati zasijanu površinu svih vrsta žita koja se žanju zelena (kao cijela biljka), namijenjenih za stočnu hranu kao i za proizvodnju energije.

Kukuruz za silažu (šifra 15) – prikazati zasijanu površinu kukuruza koji se koristi u zelenom stanju, za silažu (ne za proizvodnju zrna) i uključuje sve dijelove kukuruza – cijelu stabljiku. U zasijane površine uključene su i površine koje će se koristiti za stočnu hranu u svježem stanju. Uključen je i kukuruz za proizvodnju energije.

Djetelina (šifra 16) – prikazati površinu pod jednogodišnjom i višegodišnjom djetelinom, bez obzira na vrstu (crvena, bijela i žuta djetelina). Uključena je djetelina kao glavni usjev.

Lucerka (šifra 17) – prikazati površinu pod jednogodišnjom i višegodišnjom lucerkom, bez obzira na vrstu. Uključena je lucerka kao glavni usjev.

Ostale leguminoze požnjevene u zelenom stanju n.p. (šifra 18) – prikazati zasijanu površinu ostalih višegodišnjih leguminoza koje se žanju zelene (kao cijela biljka), uglavnom za stočnu hranu, (npr. stočni grašak, grahorica, lupina, stočni bob i dr.).

Trave i smjese trava sa djetelinama i žitaricama (šifra 19) – prikazati površine pod mješavinom trava namijenjenih za ispašu, sijeno ili silažu kao dio normalne rotacije usjeva, koje traju najmanje jednu a najviše pet godina i zasijane su kao pojedinačne trave ili mješavine trava ili mješavine trava i djeteline ili mješavine trava i žitarica. Jednogodišnje trave (u trajanju od samo jedne rotacije), uključene su u okviru ostalih krmnih leguminoza.

Stočna repa (šifra 20) – prikazuje se zasijana površina korijena stočne repe bez lišća.

Ostalo krmno bilje požnjeveno u zelenom stanju n.p. (šifra 21) – prikazati površinu ostalih ratarskih usjeva namijenjenih uglavnom za stočnu hranu.

Zasijane površine, ukupno (šifra 22) – upisuje se ukupno zasijana površina svih usjeva navedenih u Tabeli 2.1. **Predstavlja zbir usjeva sa šiframa 1-21.**

Tabela 2.2. ZASIJANE POVRŠINE NA ORANICAMA I U BAŠTAMA/VRTOVIMA (OKUĆNICAMA) POD POVRĆEM (UKLJUČUJUĆI KROMPIR, DINJE, LUBENICE I JAGODE) (24. maj 2021.)

Zasijane površine su površine pod povrćem (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode) i to: ukupne zasijane površine i od njih prikazane zasijane površine u zaštićenom prostoru i na otvorenom u baštama/vrtovima (okućnicama) (šifre od 23 do 38).

Oranice su zemljišta koja se redovno obrađuju i na kojima se po utvrđenom redu (plodoredu) zasijavaju usjevi. Na oranicama se uzgajaju žita, suhe mahunarke, krtolasto-korjenasto bilje, industrijsko bilje, povrće (na otvorenom i pod zaštitom), aromatično, medicinsko i začinsko bilje, cvijeće i ukrasno bilje,

zeleno krmno bilje, sjeme i sadni materijal. Također u površine pod oranicama uključuju se i površine ugara.

Bašte/vrtovi (okućnice) – su manje poljoprivredne površine koje se u većini slučajeva nalaze odvojene od ostalih poljoprivrednih površina i obično su u blizini kuće. Na njima se uzgajaju razne vrste povrća, pojedinačnih stabala voća, aromatičnog, začinskog i medicinskog bilja kao i drugih usjeva ali na malim površinama (**do 500 m²**). Uglavnom se ti proizvodi koriste za vlastitu potrošnju i **ne ulaze u plodored usjeva na oranicama.**

Napomena: Bašte/vrtovi (okućnice) su površine do 500 m². Namijenjene su pretežno za uzgoj povrća, a moguće je uzgajati i druge usjeve kao što je aromatično, kulinarsko i medicinsko bilje, voće, itd.

Povrće (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode)

Ukupno zasijana površina (pod povrćem) - na otvorenom ili pod zaštitom (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode) (=Sum(Tabela 2.2., Kolona 4, Red 39) - upisuju se one površine koje su pod povrćem (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode), na otvorenom ili pod zaštitom bilo da su na oranicama ili baštama/vrtovima (okućnicama). U koloni 4 upisuje se ukupna površina izražena u dunumima, dunum.

Od toga: ukupno zasijana površina pod zaštitom (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode) (=Sum(Tabela 2.2., Kolona 5, Red 39) - površine koje su pod povrćem u zaštićenim prostorima (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode), pod čvrstom plastikom, mehkrom plastikom ili staklom, koji su pristupačni ljudima i koji mogu imati ugrađenu uobičajenu instalaciju (uređaji za navodnjavanje, grijanje, provjetravanje, osvjetljenje i sl.). Obuhvataju i površine na oranicama i baštama/vrtovima (okućnicama). U koloni 5 upisuje se ukupna površina izražena u metrima kvadratnim, m².

Napomena: Upisivati samo stvarnu površinu zaštićenih prostora (plastenika, staklenika) bez obzira na požnjevenu površinu da ne bi došlo do uvećanja površine plastenika i staklenika.

Od toga: zasijana površina na otvorenom u baštama/vrtovima (okućnicama) (uključujući krompir, dinje, lubenice i jagode) (=Sum(Tabela 2.2., Kolona 6, Red 39) – upisuju se površine bašta/vrtova (okućnica) na otvorenom. U koloni 6 upisuje se ukupna površina izražena u metrima kvadratnim, m².

Napomena: U ukupnu površinu bašti/vrtova u Tabeli 2.2. upisivati stvarnu površinu na otvorenom kao i stvarnu površinu zaštićenih prostora bez obzira koliko se puta ta površina bašti/vrtova koristila u toku jedne poljoprivredne godine. Ovo je važno da ne bi došlo do uvećanja površine plastenika i staklenika i uopće površine bašti/vrtova.

Ukupna zasijana površina, dunum je površina na kojoj je zasijana određena vrsta povrća bilo da se radi o jesenjoj sjetvi 2020 ili proljetnoj sjetvi 2021. Površina je izražena u dunumima, dunum.

Od toga: zasijana površina pod zaštitom, m² je površina na kojoj je zasijana određena vrsta povrća u zaštićenom prostoru (staklenici ili plastenici) bilo da se radi o jesenjoj sjetvi 2020 ili proljetnoj sjetvi 2021. Površina je izražena u metrima kvadratnim, m².

Od toga: zasijana površina na otvorenom u baštama/vrtovima, m² je površina na kojoj je zasijana određena vrsta povrća na otvorenom bilo da se radi o jesenjoj sjetvi 2020 ili proljetnoj sjetvi 2021. Površina je izražena u metrima kvadratnim, m².

Namjena ovih usjeva je za vlastite potrebe pa se prema tome požnjevene površine i ukupan prinos iskazuju za ovaj način upotrebe. Isključuju se:

1. Površine namijenjene za uzgoj usjeva i prodaju na tržištu bilo da se radi o gazdinstvima ili kolektivnim domaćinstvima (školska gazdinstva, zatvorska gazdinstva, manastirska gazdinstva, itd...);
2. Površine za proizvodnju stočne hrane pa i onda ako članovi gazdinstva konzumiraju meso životinja hranjenih tom stočnom hranom;
3. Ukrasne bašte, ukrasni travnjaci, parkovi, itd.

Napomena: Krompir po EU legislativi spada u posebnu grupu korjenasto-krtolastih usjeva zbog toga je naglašeno da se u okviru ovog istraživanja nalazi u kodnoj listi za dio povrće. Dinje, lubenice i jagode se računaju u povrće, jer se gaje na oranicama i agrotehnika im je slična kao kod agrotehnike povrća.

Zasijane površine, ukupno (šifra 39) – predstavljaju zbir svih površina na kojima poljoprivredno gazdinstvo gaji različite vrste povrća, krompir, lubenice, dinje i jagode. Zasijane površine, ukupno obuhvataju povrće, krompir, dinje, lubenice i jagode koji se gaje na oranicama – na otvorenom (kolona 4) i u zaštićenom prostoru (kolona 5) kao i u baštama/vrtovima (okućnicama) – na otvorenim površinama (kolona 6). **Predstavljaju zbir usjeva sa šiframa 23-38.**

Krompir (šifra 23) - upisuje se zasijana površina ranog, kasnog i sjemenskog krompira zajedno.

Grah (šifra 24) – upisuje se zasijana površina graha kao glavnog usjeva.

Za šifre 25-38 – upisuje se zasijana površina po redoslijedu vrsta povrća kako je navedeno u tabeli.

Ostalo povrće n.p. (šifra 38) - upisuje se ukupna zasijana površina svih ostalih vrsta povrća koje nisu pomenute u tabeli (špinat, blitva, celer, peršun, tikvice, brokula, prokula, patlidžan,...itd).

Tabela 2.3. VOĆNJACI (UKLJUČUJUĆI KOŠTIČAVO I JABUČASTO VOĆE, MASLINE, CITRUSE I JUŽNO VOĆE, ORAŠICE I JAGODIČASTO VOĆE, A ISKLJUČUJUĆI JAGODE) (24. maj 2021.)

Voćnjaci su višegodišnji zasadi na kojima je zasađeno koštičavo i jabučasto voće, masline, citrusi i južno voće, orašice i jagodičasto i bobičasto voće isključujući jagode. Voćnjaci mogu biti intenzivni (plantažni) i ekstenzivni.

JAGODIČASTO I BOBIČASTO VOĆE: Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem su zemljišta na kojima su zasađene borovnice, kupine, maline, crne i crvene ribizle, aronija i brusnica (**isključujući jagode**).

INTENZIVNI VOĆNJACI (=Sum(Tabela 2.3., Kolona 4, Red 56.a) - Upisuju se površine intenzivnih voćnjaka koji predstavljaju površine na kojima je zasađeno koštičavo i jabučasto voće, masline, citrusi i južno voće, orašice, jagodičasto i bobičasto voće, isključujući jagode. Intenzivni voćnjaci su stalni zasadi u kojima se redovno primjenjuju savremene agrotehničke mjere (obrada, njega, prskanje i dr.). Obično su zasadi stabala na većim površinama sa određenim razmakom između redova i određenim razmakom u redu.

Napomena: U ovu površinu se ne uključuju ekstenzivni voćnjaci.

EKSTENZIVNI VOĆNJACI (Tabela 2.3., Kolona 4, Red 56.b) su trajni zasadi i gdje se ne primjenjuju redovne agrotehničke mjere npr. međuredna kultivacija, navodnjavanje, upotreba vještačkih đubriva i zaštitnih sredstava. Ovaj tip voćnjaka ima manje od 100 stabala po hektaru ili maksimalni prostor između stabala 10 metara. Ekstenzivni voćnjaci također uključuju rasuta stabla ili grupu stabala u baštama/vrtovima, na obradivim površinama, na pašnjacima i livadama. **Površine ispod tih stabala često se ne računaju kao voćnjaci, već pod drugim kategorijama korištenja zemljišta.**

Ukupna površina, dunum (kolona 4) - predstavlja površinu pod intenzivnim voćnjacima bez obzira na starost i rodnost;

Od toga u proizvodnji, dunum (kolona 5) - upisuju se površine pod rodnom stablima koja su, prema svojoj fiziološkoj zrelosti, sposobna da pod normalnim uslovima za vegetaciju zametnu plod, bez obzira na to da li su u posmatranoj godini rodila ili ne.

Očekivana proizvodnja ranog voća, kg (kolona 6) - iskazuje se u kilogramima zaokruženo na cijele brojeve. U ukupnu proizvodnju su već uključeni gubici na polju i ostali gubici tokom žetve/berbe.

Broj stabala (kolona 7) - upisuje se ukupan broj stabala za ekstenzivne voćnjake na određenoj površini bez obzira da li su u datoj godini rodila ili ne.

Voćnjaci intenzivni, ukupno (šifra 56.a) (kolona 4) - predstavljaju zbir svih površina intenzivnih voćnjaka za različite vrste voća koje je gazdinstvo zasadilo. **Predstavlja zbir površina različitih vrsta voća sa šiframa 40-55.**

Voćnjaci ekstenzivni, ukupno (šifra 56.b) (kolona 4) - predstavljaju ukupnu površinu ekstenzivnih voćnjaka za različite vrste voća bez obzira da li se radi o jednoj ili više parcela.

Tabela 2.4. VINOGRADI, PLANTAŽNI (24. maj 2021.)

Vinogradi, plantažni (=Sum(Tabela 2.4., Kolona 4, Red 60) - Upisuju se površine plantažnih vinograda, a to su površine na kojima su zasađeni čokoti vinove loze u vezanom uzgoju. U ovu površinu uključuju se samo plantažni (intenzivni) vinogradi.

Plantažni (intenzivni) vinogradi su oni zasadi u kojima se redovno primjenjuju agrotehničke mjere (obrada, njega, prskanje, i dr.). Obično su to zasadi na većim površinama sa određenim razmakom između čokota.

Stono grožđe (501) (šifra 57) - površine pod vinovom lozom odnosno grožđem koje je namijenjeno za svježiu upotrebu, za konzumaciju.

Sorte grožđa za proizvodnju kvalitetnog i visokokvalitetnog vina (502) (šifra 58) - predstavlja sortiment grožđa koji mora biti dostignutog kvaliteta i prinosa po hektaru, te propisane količine stepena šećera u grožđu.

Sorte grožđa za ostala vina (503) (šifra 59) - koje je namijenjeno proizvodnji stonih vina od jedne ili više sorti vinove loze bez oznake geografskog porijekla. Stolna vina bez oznake geografskog porijekla ne mogu nositi oznaku sorte.

Ukupna površina, dunum - upisuje se ukupna površina vinograda koja obuhvata površine pod rodnom i mladim nerodnim čokotima.

Od toga u proizvodnji, dunum – upisuju se površine pod rodnim čokotima koji su prema svojoj fiziološkoj zrelosti sposobni da pod normalnim uslovima za vegetaciju zametnu plod, bez obzira na to da li su u odnosnoj godini rodili ili ne.

Vinogradi plantažni, ukupno (šifra 60) (kolona 4) - predstavljaju zbir svih površina plantažnih vinograda za različite sorte grožđa koje je gazdinstvo zasadilo. **Predstavlja zbir površina za sve nabvedene vrste grožđa sa šiframa 57-59.**

Tabela 2.5. RASADNICI I CVIJEĆE I UKRASNO BILJE (24. maj 2021.)

Rasadnici - Upisuju se površine zemljišta na otvorenom ili u plastenicima/staklenicima na kojima se u posmatranom periodu obavljala proizvodnja rasada i sadnica u vezanom uzgoju, a radi naknadnog presađivanja. Oni mogu biti rasadnici voća, vinove loze, cvijeća i ukrasnog bilja, površine pod rasadom povrća, rasadom duhana i rasadom smilja. Površine na otvorenom i pod plastenicima i staklenicima se iskazuju zajedno kao ukupna površina rasadnika.

Cvijeće ukrasno bilje i ukrasno drveće – namijenjeno samo za prodaju na tržištu (isključujući rasadnike)– Upisuju se površine koje se koriste za proizvodnju cvijeća, ukrasnog bilja i ukrasnog drveća namijenjenog samo za prodaju na tržištu, (tu spadaju sve vrste rezanog cvijeća, lončanice, božično drveće, ukrasni grmovi itd.) bilo da se proizvodnja obavlja na otvorenom ili u plastenicima/staklenicima. Površine na otvorenom i pod plastenicima/staklenicima se iskazuju zajedno kao ukupna površina za proizvodnju cvijeća i ukrasnog bilja.

Napomena: Upisivati samo stvarnu površinu rasadnika bez obzira koliko se puta ta proizvodna površina rasadnika koristila u toku jedne poljoprivredne godine. Ovo je važno da ne bi došlo do uvećanja površine plastenika i staklenika i uopće površine rasadnika, kao i površine za proizvodnju cvijeća, ukrasnog bilja i ukrasnog drveća.

Ukupna proizvodna površina na otvorenom i pod zaštitom, dunum (za šifre 61 i 62) (kolona 4) - upisivati samo stvarnu površinu za proizvodnju na otvorenom kao i stvarnu površinu zaštićenih prostora (plastenika, staklenika) bez obzira koliko se puta ta proizvodna površina koristila u toku jedne poljoprivredne godine. Ovo je važno da ne bi došlo do uvećanja površine plastenika i staklenika i uopće površine rasadnika, kao i površine za proizvodnju cvijeća, ukrasnog bilja i ukrasnog drveća izražena u dunumima, dunum.

Tabela 2.6. LIVADE, PAŠNJACI, UGARI I NEKORIŠTENO ZEMLJIŠTE, (24. maj 2021.)

Livade (šifra 63) - Upisuju se površine livada kao stalnih travnatih površina koje su se u posmatranom periodu koristile uglavnom za košenje i proizvodnju sijena (**isključujući proizvodnju zelene krme**).

Livade su površine obrasle travom, a koje se niz godina (5 ili više) redovno kose radi dobijanja sijena. Zajedno se iskazuju površine prirodnih i zasijanih livada.

Pašnjaci (šifra 64) - Upisuju se površine pašnjaka kao stalnih travnatih površina koje su se u posmatranom periodu uglavnom koristile za ispašu stoke.

Pašnjaci (uključuju grube pašnjake-pašnjake za oskudnu ispašu) su zemljišta na kojima raste trava, trnje, grmlje i sl., a koje se niz godina (5 ili više) uglavnom koriste za ispašu stoke. Zajedno se iskazuju nizijski i planinski pašnjaci.

Ugari (šifra 65) - Upisuju se površine ugara, a to su oranice koje su ostavljene na odmor i duže od 5 godina, bez namjere da se na njima nešto proizvodi u toku poljoprivredne godine, ali koje se mogu održavati u dobrom okolišnom stanju.

Razlikuju se slijedeće vrste ugara:

- crni ugar: površina se preore i ne zasije,
- zeleni ugar: površina se preore i zasije usjevima za zelenišno đubrenje (lupine, djetelina).

Nekorišteno poljoprivredno zemljište (šifra 66) - predstavlja ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta na gazdinstvu koje se iz nekih određenih razloga ne koristi. Ti razlozi mogu biti napušteno imanje, površina pod minama, COVID-19, loša finansijska situacija, nedostatak radne snage, itd....

Ukupna površina, dunum (za šifre 63, 64, 65 i 66) (kolona 4) - upisuje se ukupna površina livada, pašnjaka, ugara i nekorištenog poljoprivrednog zemljišta, izražena u dunumima, dunum.

Površine se iskazuju u dunumima sa 2 decimale. Ako ispitanik koristi druge jedinice mjere, anketar je obavezan da ih preračuna u dunume i upiše u upitnik.

Jedinice mjere koje se obično koriste za poljoprivredno zemljište su hektar (ha), dunum, ar (a) i m².

1 hektar = 10 dunuma = 100 ara = 10 000 m²

1 dunum = 10 ari = 1 000 m²

1 ar = 100 m²

